

Døtre på Henne Strand

En beretning om blandt andet: Påske-andeæg, kronvildt, tyske turister i outletbutikker, et nyt flygtningemuseum, en fladbundet sø og et nano-bryghus

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Langt de fleste påskeferier har vores familie tilbragt i en østeuropæisk lejlighed eller på farten i en udlejningsbil i en bjergkæde et sted sydøstpå.

I år var stemningen imidlertid til et sommerhus i Danmark. Et område, vi ikke kendte, var Oksbøl. Her faldt undertegnede over et sommerhus i Jegum, 3-4 km nord for selve Oksbøl.

Jegum ligger godt 10 km fra Vesterhavet, men der er et par tusinde sparet på en uge, hvis man kan lade sig nøje med udikig til marker og fyrretræer i stedet for udsigt til hav og klitter med marehalm på. Det er nemt at tage en kort udflugt i bilen, hvis man vil opleve strand eller naturområder. Vi har-som næsten altid tre voksne børn med. De gider godt at være sammen med os de første tre dage.

Herefter en dags pause før nogle gamle venner kommer ud og besøger os. Søndag har vi tillige besøg af min datter på 31 år med mand og to små børn. Der er påskefrokost, og der skal trilles æg. De har andeæg med (de er vist ikke helt påske-autoriserede) som, ifølge deres udsagn, kan bruges til baging, hvor den lidt specielle smag ikke bliver for gennemtrængende. De er også gode til at trille æg med.

Skallen er stenhård, så man kan kyle dem af sted for fuld kraft, uden at de går i stykker, når de rammer græsplænen. Vi så faktisk påskeharen i går da vi kom hjem fra en tur på stranden, og den kom styrtende over jordvejen i skæret fra forlygterne. Den havde travlt. Det forstår man godt, med alle de steder den skal nå at gemme æg.

Militært brag

Efter børnebørn og deres forældre har forladt os, kører vi en tur til Vejers Strand for at se solen gå ned over Vesterhavet. I Vejers kan man køre bil på selve stranden. Få minutter efter vores ankomst lyder et gevaldigt brag efterfulgt af en røgsky cirka en km henne ad stranden, og fem biler starter et ræs hen i retning af, hvor vi befinder os. De parkerer nøjagtigt ud for vores bil, medens noget ulideligt monotont musik sparker

på indersiden af deres bildøre.

Det er lidt utrygt. Så endelig, efter få minutter, damper de af og forsvinder fra stranden.

Området omkring Oksbøl er ud over militærets øvelsesterræn kendt for dets store bestand af kronvildt. I skumringen på vejen hjem tager vi på safari og spotter flere mindre flokke af dyr, der trisser rundt i lysninger mellem små bjergfyr og andre nåletræer. Det er fascinerende, og dyrene er tilsyneladende ret upåvirkede af vores tilstedeværelse.

Der skulle findes omkring 1300 kron-dyr i plantagerne omkring Oksbøl, og mange turister valfarter hertil i september for blandt andet at høre brunsthylet fra de store hanner.

Danmarks vestligste punkt Blåvands Huk minder om min skoletid, hvor man helst skulle have kendskab til noget elementær geografi. På vejen kommer man gennem selve byen Blåvands Huk, der ligner de andre turistfælder på Vestkysten, når de er værst: Outlet-tøj- og skobutikker, cafeer med softice, kaffe og fadøl, og hundredevis af turister, mange tyskere, der myldrer rundt mellem hinanden og den tætte trafik af biler i begge retninger.

Smart træ-fidus

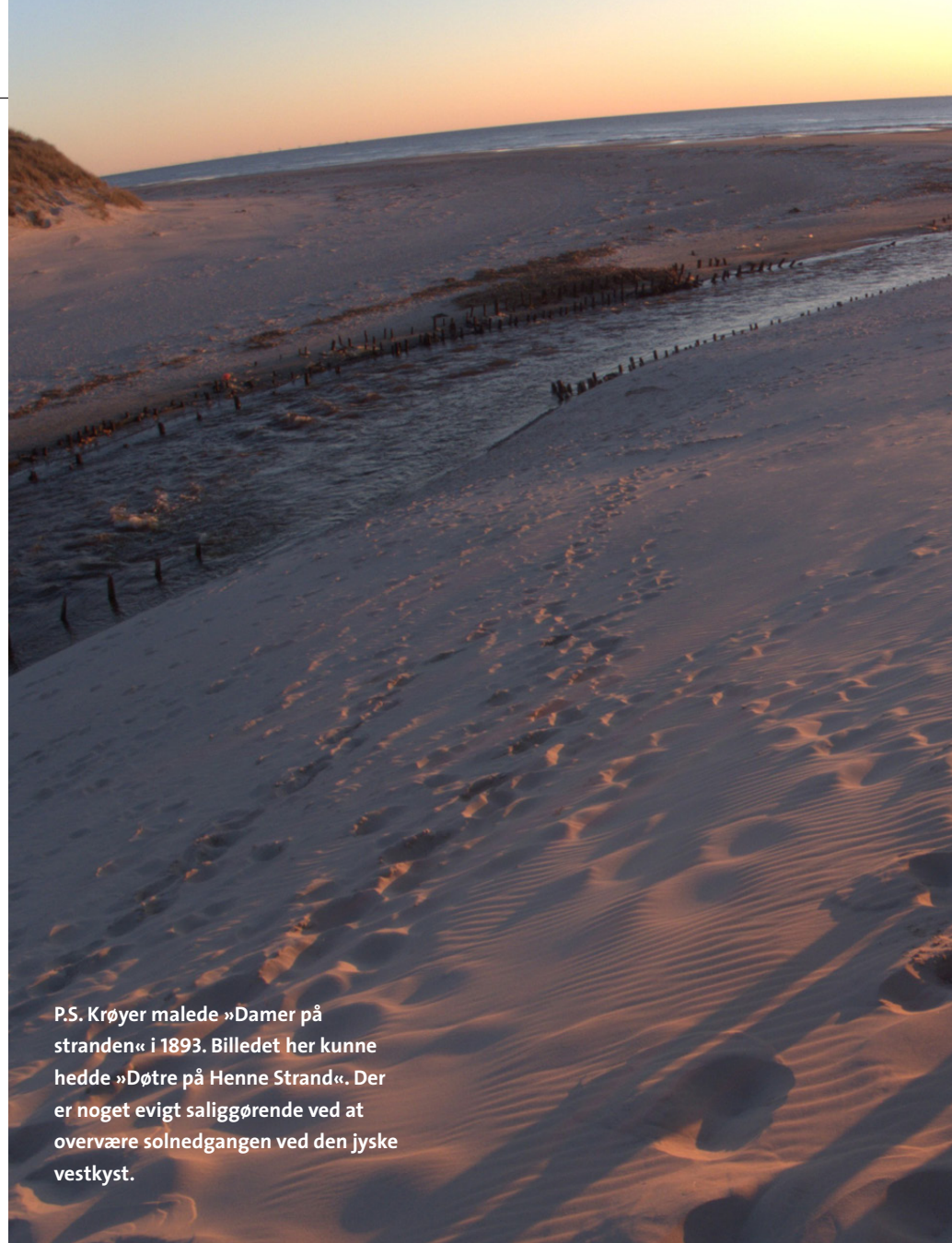
Vi forsøger at finde et par sko i str. 47 til sønnen, men klaustrofobien overvælder os, før vi kan beslutte os for noget som helst. Bag det overfyldte strøg på en lille p-plads får jeg øje på 5-6 tomme brændetårne. På asfalten ligger nogle tomme orange plasticnet, af den type der bliver solgt indeholdende træ fra hver anden private indkørsel til skyhøje priser for enhalvtom sæk.

Man bestiller altså en lastbil med træ-tårne og fylder et par stykker brænde i hver sæk, og så ud til vejen og op med et håndskrevet »Holz«-skilt!

De kan altså noget med business, de vestjyder.

Ved Blåvand fyrtårn er der også tæt trafik, men til gengæld højere til loftet. Det koster 75 kr/voksen, at få lov til at gå de 170 trin op i tårnets top. Det er vi for nærige til, så sønnen tager turen alene.

Det er samme teknik, som da vi oplevede toppen af Empire State Building i New York for 5-6 år siden. Børnene tog

P.S. Krøyer malede »Damer på stranden« i 1893. Billedet her kunne hedde »Døtre på Henne Strand«. Der er noget evigt saliggørende ved at overvære solnedgangen ved den jyske vestkyst.

alene op, og de voksne nød en sandwich ved foden imens. Man har vel en smertegrænse. Den store Nato militærøvelse, der netop har været, er åbenbart ikke helt skudt af, så man kan ikke betrede en stor del af området. Det sørger en vagtpost ved et lille skur på toppen af en klit a la »Olsen banden i Jylland« for. Sønnen kommer forpustet ned fra tårnet og er forurettet over, at alle de »gode bunkers« netop ligger inde i det pågældende område.

Flygtninge-museum

Vi har besluttet os for at besøge museet Flugt »Refugee museum of Denmark«, der åbnede for blot et år siden og skildrer 100 års flygtningehistorie. Museet er designet af Bjarke Ingels Group og sponsoreret af en masse fonde. Det er lidt af en arkitektonisk perle, og grunden til, at det ligger netop her, er at Flygtningelejr Oksbøl i 1945-49 på dette sted husede hele 36.000 tyske flygtninge.

Det var landets sjette største »by« på det tidspunkt med skoler, værksteder og et stort teater, der havde tre daglige forestillinger. Disse bygninger samt barakker til beboelse er dog for længst nedrevet. Den generelle udstilling om flygtninge tager beskueren med rundt fra et kig ind i dagligstuen hos en ungarn i 1956 (Ungarn opstanden) til en beboelse i Bosnien Hercegovina, hvor en skuespiller (i høreboffen) hvert sted fortæller en personlig historie fra det pågældende land.

Det er ret omfattende, når man skal omkring Vietnam-flygtninge og til

nutidens bådflygtninge i Middelhavet, - og ikke mindst Ukraine. En (lidt for lille) afdeling af museet viser en udstilling med fotografier og ting fra den oprindelige flygtningelejr, der lå her. I et lille filmlokale kører en kort sløjfe med en 5 – 8 minutter lang film fra, da stedet var fyldt med tyske flygtninge. Den er lidt af et højdepunkt.

Der er dog en underlig kontrast mellem den lidt muntert anlagte stil i filmen og stedets store børnedødelighed. Det kan skyldes, at mange af dem, der kom til lejren, var syge og afkræftede ved ankomsten efter en lang årrække med sult og elendighed.

Hvis man har lyst, kan man fortsætte tre-fire kilometer ud i plantagen med lyttebøfferne på og få fortalt nogle personlige beretninger fra den tid, men der er ikke noget særligt at se, bortset fra fyrretræer.

Vi går en runde på kirkegården blandt de mange små cementkors, hvor 1796 tyske flygtninge og soldater ligger begravet. I det lange løb bliver man overmæt af de mange forskellige historier, man får i ørerne i det samme tonefald oplæst af de professionelle skuespillere.

Man kunne også med held have genopført en beboelsesbarak med interiør!

Entreen er på 160.- kr. for voksne

Når alt det er sagt, er museet trods alt et besøg værd, hvis man er på de kanter. Og så er det jo vigtigt, at der findes et sted, hvor de stakkels mennesker på flugt får deres historie fortalt.

Herfra damper børnene hjem til Midtjylland i den lille konebil, og vi to

»Højt til himlen« betegner den følelse, man står med i fuglereservatet Tipperne. Selv om man ikke er fugle entusiast, er det en usædvanlig naturoplevelse at besøge området.

Blåvand Strand: Sælunge poserer foran en halvcirkel af ivrigt fotograferende turister. Det virker nærmest som om den er bevidst om på den store opmærksomhed den skaber.

Museet »Flugt«: Klip fra film, der viser tyske flygtningekvinder der spinder uld. I flygtningelejren var man bevidst om at skabe en hverdag så tæt på det normale som muligt.

gamle kører ud for at opleve landets sjette største sø Filsø. Foran et parcelhus i Oksbøl står 8-10 brugte cykler opmærkeret uden priser på.

En ældre mand kommer luntende ud fra huset, så snart vi er steget ud af bilen. Datteren mangler en damecykel til Århus, der ikke er for fancy, så den bliver stjålet. Selv om fru en og jeg ret sproglyndige, må vi spidse ører for at forstå manden, selv om han sikkert gør sit bedste for ikke at tale med for megen vestjysk dialekt. Vi kan få 50 kroner i rabat på de 1300. Jeg forsøger tricket med at stige ind i bilen samtidig med, at jeg tilbyder 1200 kroner, men det er han helt kold overfor. De kan altså noget med forretning, de vestjyder! Vi accepterer og smider cyklen ind bag i stationaren.

En lille venlig mand

Lidt efter går vi ud af en grusvej mod Filsø og standser en lille venlig mand med sort skæg, iført perfekt grønt Fjällräven-outfit, kikkert og et sandt kakkelovnsrør af et zoomobjektiv.

Han fortæller med stor begejstring om stedet og remser en hel række af fuglearter op, som han netop har observeret. Indtil for mange år siden lå her faktisk en stor sø, men den blev drænet væk til fordel for landbrugsjord. I dag udgør den lavvandede sø 915 ha og har 14 øer med et rigt fugleliv. Det er et smukt og livsbekræftende sted at stå i udsigtstårnet og nyde solnedgangen sammen med elegante fiskehejrer og tusindvis af larmende gæs.

Oksbøl Bryghus er et såkaldt nano-

bryggeri, det vil sige under 500 liter pr. bryg. Det har normalt åbent fredag, men på grund af påsken er det skærtorsdag, det sker. Vi kommer tilfældigvis forbi og spotter nogle øldrikkende gæster ved et par caféborde på fortovet. Indenfor i det uhyre enkelt indrettede lokale sidder 15-18 personer med fadøl på bordene. Ved taphanen står Tom Mikkelsen, han er snakkesalig og deler rundhåndet smagsprøver ud, før vi træffer vores valg.

Den flade Skallingen

På næstsidste dag kommer to gamle venner og drikker rødvin og overnatter. De tager os med ud til Skallingen, som er et helt fladt naturområde på det område, der ligger nordvest for Esbjerg.

Vi må holde ind til siden de to gange, der kommer en modkørende, for vejen er kun godt to meter bred. Det er et fascinerende område, hvorfra man kan skimte Esbjerg havn mod sydøst, og gyse lidt ved tanken om, at dette var stedet, hvor mange unge tyske soldater mistede livet eller forligheden, da de efter krigen blev beordret til at fjerne de uendeligt mange miner, som nazisterne havde udlagt. Og så er her sørme vibler! Lyden får en til at føle sig 60 år yngre.

Efter seks dage i det sydvestlige Jylland sætter vi kursen mod Laven på ny. På hjemturen er vi dog forbi naturreservatet Tipperne i bunden af Ringkøbing Fjord.

Lange lige grusveje fører os ind i området. Et par steder langs vejen holder en bil interimistisk parkeret, og chaufføren har et zoomobjektiv eller en kikkert

Brygmester på Oksbøl Bryghus, Tom Mikkelsen betjener fadølsanlægget. Han viser beredvilligt rundt i det lille bryghus på cirka 12 kvadratmeter. Åbningstid hver fredag fra kl. 15 til ca. 18.

stikkende ud af sideruden. Vi cruiser afsted med 20 km/t og ender op ved et ret stort udkigstårn.

Det her sted slår det meste, hvad angår naturlig skønhed. En følelse af at horisonten er uendelig. Et skilt på en låge forkyn der, at på visse ugedage kan man køre endnu længere ind i området.

Og vi som troede, at Tipperne var lukket af for offentligheden.

Efter en håndfuld dage vestpå kan vi konkludere: De hjemlige skovklædte bakker er skønne, men det flade Vestjylland har bestemt også noget at byde på, - især når man søger uden for den slagne sti.